

**TYÖVÄEN
MUISTITIETOTOIMIKUNNAN UUSI
KERUUKILPAILU:**

MUUKALAISUUS SUOMESSA

Haluamme muistitietoa siitä, millaiselta vierasmaalaisuus tai ulkomaalainen on suomalaisesta työntekijästä näyttänyt. Kysymme siis mitä käsityksiä teille on välittänyt ulkomaista ja millaisia kokemuksia sinulla on eri kansallisuuksista ja heidän työväenliikkeistään. Ajalla ei ole väliä.

■ Kohde ja keruun tarkoitus

Muistitietoa kerätään yhteyksistä Suomes-
sa olleisiin tai tänne muuttaneisiin (myös
luvatta tulleeisiin) ulkomaalaisiin. Millaisia
yhteyksiä, tuttavuuksia työntekijöillä on
heihin ollut ja millainen kuva ulkomaista
heidän kauttaan välittyi.
Muistelmat voivat koskea lähinaapureita,
inkeriläisiä, baltteja tai muita ulkomaalaisia
sekä päinvastoin esim. sitä, millaista oli olla
Ruotsissa tai ulkomailla töissä.
Keruun avulla kartutamme tutkimusta työn-
tekijäin suhtautumisesta ulkomaalaisiin ja
vierasmaalaisuuteen yleensä.

■ Osallistuminen ja vastausohjeet

Kirjoita, mieluiten koneella, A 4 -kokoiselle
kirjoituspaperille. Muistele jäsennellenn,
pinnistä muistista kuvauskohteesi erikois-
piirteitä, mikä sinua oudoksutti tai miellytti.
Huomaa, ettei kirjoituksesi arvoa ratkaise
oikeinkirjoitus- tai muotoseikat, vaan il-
maisusi aitous ja seikkaperäisyys. Jätä ar-
kin vasempaan reunaan 3 cm marginaali.

Merkitse alkuun nimesi, ammattisi ja osoit-
teesi, sillä parhaat vuoden kirjoituksista
palkitaan rahapalkinnoin. Aikaa on vuoden
1995 loppuun.

Vastausosoite:

Työväen Muistitietotoimikunta,
Paasivuorenkatu 5 B 00530 Helsinki

■ Kerronnan taustaksi ja muistin virkistykseksi

Hitleriä pakoön muutti 1930-luvulla paljon
pakolaisia pohjoismaihin. Balttiasta siirtyi
Suomeen pakolaisiksi erityisesti työväen-
liikkeen aktivisteja. Espanjassa oli meneil-
lään sisällissota, jonka tasavaltalaisia so-
sialidemokraatit avustivat. Sota-aikana
suomalaisten puolella palveli ulkomaalai-
sia vapaaehtoisia ja monet suomalaisista
joutuivat silloin tekemisiin saksalaisten
kanssa. Ja suurilla tiloilla käytettiin työvoi-
mana venäläisiä sotavankeja.
Mitä muistat edellä olleista ulkolaisista ja
heihin liittyvistä tapahtumista? Kerro muis-
tikuviasi suhtautumisesta juutalaisiin. Eri-
koisesti K-A. Fagerholm tuli tunnetuksi hei-
dän suojelijanaan.

Sodan jälkeen piiloteltiin virolaisia ja autet-
tiin heitä pakenemaan Tukholmaan, jossa
moni pakolaisilla oli väliaikainen koti.
Siellä asui myös SKP:sta luopunut sociali-
demokraattien tiedottaja Arvo "Poika" Tuo-
minen. Hänen kanssaan oli yhteyksissä
moni, sinäkin?

1950-luvulla suomalaisille avautuivat es-

teettömät työmark-
kinat muista Pohjois-
maista. Kerro työs-
säolostasi Ruotsissa
ja siitä, millaisena
Ruotsin työväenliike
näyttäytyi. Siirtolai-
siksi matkustettiin
myös uudelle man-
tereelle ja Australi-
aan. USA:n sukulai-
silta saatiin terveisiä
ja tukea ja heitä alkoi
vieraila Suomessa.
Kuvaile suku- tai työ-
yhteyksissä tapaa-
misiasi amerikkalai-
sia ja heidän Amerik-
kaansa.

Nuoria amerikkalaisia miehiä oli
Suomessa kiertelemässä ovelta ovelle ja
tekemässä työtä uskontokuntansa hyväk-
si. Myös USA:n ylijäämävarastojen tuotteet
tulivat monille tutuiksi ja Amerikan autoista
haaveiltiin.

Sitten 1960-luvulla alettiin matkailla joukol-
la, alkoi joukkoturismi, syntyi uusi kansain-
välisyys, kolmas maailma kehitysmaaoi-
neen haastoi apuun ja puhkesi Vietnamin
sota. Kerro jotain näiden herättämistä
muistoistasi.

■ Kansallisuuskuvat

Moni suomalainen näki ensimmäistä ker-
taa mustan rodun edustajia Helsingin 1952
olympialaisissa. Mitä muistat rotujen ja eri
kansallisuuksien tyyppikuvista joihin olet
törmännyt? Millä tapaa työväenliike on
työntänyt syrjään tai ratkaissut nämä erilai-
suudet? Myytit nuukista saksalaisista, eng-
lantilaisista herrasmieskorjaajista ja italia-
laisista muusikoista elävät sitkeänä. Millai-
sia tyyppikuvia sinulla on? Kerro tapaus.

■ Työväenliike ja ulkomaalaiset

1950-luvulla alkoivat kulttuuri- ja työväen-

Latvian Sos. dem. Puolueen kokous v. 1923. Kuva: Työväen Arkisto.

järjestöjen valtuuskuntavierailut Neuvosto-
liittoon. Mitä näit ja koit siellä? 1956 tulivat
julki suomalaiskohtalot 1930-luvun Stalinin
vainoissa, omaisia alettiin kysellä, sinun-
kin? Mitä muistat Unkarin 1956 verilöylystä
tai reaktioista, kun Tshekkoslovakia miehi-
tettiin 1968?

Sosialidemokraateille ihannemaa löytyi
länneestä, Ruotsista, Englannista vai mis-
tä? Onko ammattiyhdistystoveri löytänyt
kansallista laajempaa solidaarisuutta,
"veli" ollut veli työtaistelussa? Millaista on
ollut yhteistyö merillä ja kuljetusammateis-
sa ulkomaalaisten työntekijöiden kanssa?
Kerro, millaista on ollut vieraila ulkomailla
työväenkokouksissa, millaisia he ovat ol-
leet henkilöinä, mitä esikuvia saatu (mm.
Ruotsin malli), ja millaisissa ulkomaisissa
juhissa olet ollut? Millaista oli opiskella
Keski-Euroopassa työväen kouluissa? Ul-
komainen työväenkirjallisuus, lehdet, kir-
jat, laulut, liput, näytelmät, mitä ne tuovat
mieleesi? Ovatko ulkomaiset työvä-
enedustajat jättäneet kuvan hyvin toimeen-
tulevista työntekijöistä, työväenjohtajista
vai miten muistat reagoineesi heidän pu-
keutumiseensa, asumiseensa ja tapoihin-
sa?